

PREDLOG ZAKONA O MUZEJIH

Predlog zakona je pripravila skupina za zakonodajo pri Skupnosti muzejev Slovenije, ki jo sestavljajo člani predsedstva: Breda Činč Juhant (Prirodoslovni muzej Slovenije), Damjana Fortunat Černilogar (Tolminski muzej), Metka Fujs (Pomurski muzej, predsednica Skupnosti muzejev Slovenije), Zdenko Picelj (Dolenjski muzej) in Verena Štekar Vidic (Muzeji radovljiške občine, predsednica Slovenskega muzejskega društva)

Predlog je sprejelo predsedstvo Skupnosti muzejev Slovenije 11.1. 2012. V razpravo članom (65 slovenskih muzejev in galerij) je bil poslan 10.2. 2012.

Predlog je sprejela skupščina SMS na redni letni skupščini 1.3. 2012 v Novem mestu in pooblastila predsedstvo, da nadaljuje z aktivnostmi za sprejem zakona.

UVOD

Ocena stanja in razlogi za samostojen zakon o muzejih

Slovenski muzeji imajo tradicijo dolgo skoraj 200 let - daljšo kot večina kulturnih in znanstvenih institucij na tem prostoru. Kljub temu se področje delovanja muzejev, od kar se zakonsko regulira, regulira po principih t.i. spomeniške službe, kar muzeji vidijo kot problem. Kot oviro temu, da se njihovo delovanje, kadar gre za javni interes, vzpostavi celovito in na temeljih sodobne muzeologije.

Leta 1958 je bil sprejet prvi **Zakon o muzejih**, ki je določil zakonski okvir za ustanovitev muzeja. Muzej se je lahko ustanovil le, če je imel dovolj primerne gradiva, prostorov, strokovnega osebja in zagotovljena finančna sredstva. Na tej podlagi je dobilo status muzeja 27 muzejev od tedanjih 58 v republiki. Za ostale se je uveljavil pojem »muzejska zbirka«.

Prvič so bili jasno določeni kriteriji za ločevanje med muzeji in muzejskimi zbirkami. Problem zakona pa je bil, da muzeja ni opredelil kot osrednje ustanove za varstvo premične kulturne dediščine ampak je naloge raziskovanja, registriranja, celo nadzora nad vso dediščino, formalno naložil zavodom za spomeniško varstvo, ki pa teh nalog na srečo niso nikoli prevzeli.

Na upravnem organu za to področje so se zavedali strokovne nepovezanosti in neenotnosti delovanja muzejev ter njihove razbitosti na občine iz česar je leta **1964 nastalo prvo gradivo o problematiki slovenskih muzejev**. Prvič se v tem gradivu omenja pojem **muzejska mreža**. Majhnim muzejskim zbirkam so priporočili naj se tesneje strokovno ali celo organizacijsko povežejo z najbližjimi večjimi muzeji ali galerijami, ki so jih imenovali **matični**. Pojem »**matičen**« se je pozneje, v okviru muzejske mreže, uveljavil kot najpomembnejši. ***Posebej je bil poudarjen pomen programskega usklajevanja in povezovanja z izobraževalnimi in turističnimi organizacijami.***

OPOMBA 1: Skoraj petdeset let je stara ugotovitev, da je za optimalno delovanje muzejev, ki opravljajo javno službo nujno, da sodelujejo in se strokovno in organizacijsko povezujejo v interesu učinkovitosti in kvalitete okoli nekih krovnih – matičnih – muzejev.

Načrt kulturnega razvoja Slovenije za obdobje 1976 -1980 je ponovno ugotovil, da je muzejska dejavnost široko razvejana vendar še vedno ni organizacijsko dovolj trdno in smotrno povezana, da muzejska mreža ni urejena in da nista opredeljena strokovni in teritorialni delokrog posameznih muzejev. O potrebi po enotnejši politiki varstva kulturne dediščine in tesnejši povezanosti muzejev pa je govoril tudi **načrt za obdobje 1981- 1985**. Muzeji naj bi večjo pozornost namenili dokumentiranju, konserviranju in smiselni izpopolnitvi zbirk, vendar večjih premikov ni bilo zaznati.

Zakon o muzejih je nadomestil leta 1981 sprejeti **Zakon o naravni in kulturni dediščini**, katerega konceptualne novosti so bile:

- muzejsko dejavnost je urejal skupaj z varstvom naravne dediščine, spomeniki in arhivsko dejavnostjo
- muzejem je naložil naloge varstva oziroma nadzora premične dediščine tudi zunaj muzejev
- vsaka občina je morala imeti muzej ali se dogovoriti s sosednjim muzejem o pokrivanju muzejske dejavnosti na svojem območju.

OPOMBA 2: Kljub temu da so muzeji načelno še vedno pristojni za varstvo premične kulturne dediščine tudi izven muzejev, to po aktualnem ZVKD -1 ne velja za premično kulturno dediščino, ki se nahaja v nepremičnem spomeniku. Za to so pristojni zavodi za varstvo kulturne dediščine, čeprav muzejskih metod ne poznajo in delujejo po principih lastne stroke.

Analiza , ki je bila narejena leta 1985 je ugotovila, da so se razmere v muzejih sicer nekoliko izboljšale, da pa so največ izgubili nacionalni muzeji in da je stanje na splošno daleč od zadovoljivega. Kot primarni problem se je ponovno pokazalo, **da nacionalni muzeji niso opravili svoje matične funkcije pri pripravi enotnih strokovnih standardov na vseh nivojih muzejskega dela.** Za druge muzeje pa je veljalo, da delajo vsak po svoje, da podatki, ki jih posredujejo niso verodostojni, da sistem, kjer ustanovitelj in financer nista ista oseba ne deluje.

OPOMBA 3: Veliko dela na različnih standardih dokumentiranja, hranjenja, varovanja, pedagoškega dela, komuniciranja z javnostmi, projektnega vodenja... je bilo narejenega v zadnjih dvajsetih letih v sodelovanju med muzeji in skozi programe treh muzejskih organizacij (Skupnost muzejev Slovenije, Slovensko muzejsko društvo; ICOM- slovenski odbor). Pri tem so kvalitetno sodelovali prav muzealci iz nacionalnih muzejev, ki po večini predstavljajo vrh stroke.

Analizi in sklepu vlade, da naj matično funkcijo nacionalnih muzejev uredi zakon je sledil **prvi formalen dokument o mreži slovenskih muzejev, sprejet leta 1988.** Mreža je želela preseči pomanjkljivosti, ki jih je v sodelovanju med muzeji in v izvajanju matičnih nalog ugotovila analiza. Vendar ni zaživila, ker podelitev matičnosti ni bila sorazmerno sankcionirana. Torej, muzeji in lokalne skupnosti so dobili določene obveznosti, opredeljene so bile tudi sankcije za primer neizvajanja obveznosti vendar vzvodov preko katerih bi naj sankcije potekale ni bilo vzpostavljenih.

OPOMBA 4: Sistem, kjer ustanovitelj in financer nista ista oseba, kar je slučaj pri vseh lokalnih muzejih, ki jim država sofinancira izvajanje javne službe, še vedno ne deluje, ker ZVKD-1 ni mogel premagati neskladja med Zakonom o uresničevanju javnega interesa v kulturi in Zakonom o lokalni samoupravi, ki je tu že od 1994. Nekatero probleme je nasprotno še poglobil. Muzeji že 18 let delujejo po nekih začasnih rešitvah in samo vsakokratnim razumnim dogovorom gre hvala, da se vsa struktura ne sesuje.

Vzporedno se je dogajal politični preobrat. Država je razpadala in pričakovati je bilo, da se bodo z novo državo poleg političnih zgodile tudi spremembe lokalne samouprave.

Leta 1989 se je zato tedanja Kulturna skupnost Slovenije, predhodnica Ministrstva za kulturo, odločila, da zaščiti muzeje pred novimi pretresi tako, **da v celoti prevzame financiranje muzejev, ki so bili v muzejski mreži.** Bil je to 41 nacionalnih, pokrajinskih, občinskih ali mestnih muzejev in galerij, ki so z Zakonom o zavodih dobili status javnih zavodov. Vsem drugim muzejem, ki niso bili vključeni v mrežo pa je bila odprta možnost kandidiranja za sredstva na projektih razpisih.

Delež javnih sredstev za muzeje je bil v Sloveniji najvišji leta 1990. Že naslednje leto se je zmanjšal za polovico in nikoli več ni dosegel tiste stopnje. Je pa bil to vzvod za renesanso slovenskih muzejev, ki jo je tudi stroka skupaj z muzejskimi organizacijami dobro ujela. Morda bi se izšlo dobro, če bi tudi zakonodajalec bolj sledil stroki in končno od nje zahteval, kar mora dati na svojem strokovnem področju namesto, da se je loteval vedno novega in novega spreminjanja zakonodaje. Slovenski muzeji niso nikoli imeli boljših pogojev za delovanje kot v zadnjih dvajsetih letih, vendar so se kot poskusni zajčki za različne inovacije tudi vedno bolj izčrpavali in zato morda dali manj, kot bi realno lahko.

Od leta 2000 do 2008 je bila v veljavi **Uredba o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev,** ki je bila sprejeta kot podzakonski akt k **Zakonu o kulturni dediščini** sprejetemu leta 1999.

Zakon je tako kot že tisti pred njim opredelil **premično** in **nepremično** dediščino, pri čemer je prva v pristojnosti muzejev. Prvič je opredelil tudi pojem **javne službe.** Ta izhaja iz ZUJIK oz. iz stališča, da se del kulturnih dobrin zagotavlja kot trajne javne dobrine za to pa skrbita država ali lokalna skupnost neposredno ali tako, da ustanovita javni zavod na področju kulture. Te dobrine se zagotavljajo kot

javna služba ali pod enakimi pogoji. Pogodbo o izvajanju javne službe in financiranju nalog namenjenih njenemu enotnemu izvajanju lahko sklene država v primeru muzejev z državnim muzejem, z lokalnim muzejem ali s kakšno drugo pravno osebo.

Zakon je našteval elemente javne službe v okviru katerih so bili tudi vsi tisti, ki jih poznamo pod pojmom osnovnega muzejskega dela: evidentiranje, zbiranje, raziskovanje, dokumentiranje, varovanje, konserviranje, prezentiranje, register ..Zakon je govoril tudi o vrsti muzejev, ki so: **državni, pokrajinski, mestni, občinski in zasebni**

Oba predpisa- uredba in zakon -sta uveljavila stališče da imamo dve vrsti dediščine: državno in lokalno - državna je v pristojnosti državnih muzejev - lokalna pa lokalnih. Tej dikciji sledi tudi aktualni ZVKD-1 z njo pa se muzealci ne strinjajo in to nestrinjanje izražajo kot enega temeljnih očitkov zakonu.

OPOMBA 5: Status dediščini ne more določati institucija, dediščina je tista, ki naj določi status instituciji.

Je pa zakon iz 1999 v ospredje izvajanja javne službe postavil usposobljene strokovne delavce. Zakaj temu poleg obveznega državnega strokovnega izpita za strokovne delavce v muzejih ni sledila vzpostavitev samostojnega študija muzeologije, ampak se je ta razbil po različnih oddelkih in šolah- ne vemo.

Od kar je bil uveden pojem javna služba se muzeji (stroka), financerji in ustanovitelji vrtijo okoli razlage kolikšen del te službe je tisti, ki ga naj plača država zaradi česar zakoni uvajajo državno in lokalno javno službo.

OPOMBA 6: V muzejih menijo, da je ta delitev nesmiselna. Javna služba je pač javna služba in obsega vse kar javni zavod počne v javnem interesu, država pa naj po nekih drugih kriterij presodi kolik delež tega mora biti zagotovljen na celotnem državnem ozemlju in ga naj v tem deležu tudi financira.

Poleg pojma javna služba sta bila osrednja pojma tedanje muzejske mreže tudi **Strokovna matičnost** in **teritorialna matičnost**. Prvo naj bi izvajali nacionalni muzeji na celotnem državnem ozemlju, drugo pa lokalni muzeji na območju svojega delovanja. Seveda pa gre za dva pojma, ki se prepletata in ne izključujeta, kakor je to po svoje predvidevala mreža, ki je samo povzela stare miselne vzorce.

Zakonodajalec je z uredbo le sankcioniral neko zatečeno stanje, predlogov, ki jih je ponujala stroka pa ni kaj dosti upošteval. Delno je bilo to razumljivo saj je ob reformah lokalne samouprave in njenega financiranja, ščitil uveljavljeni sistem varovanja kulturne dediščine, ob tem pa je zelo malo naredil na področju njegovega nadaljnega razvoja. Mreža je bila zato le nedorečen skupek obveznosti muzejev in območij kjer ti izvajajo z zakonom določene naloge javne službe, ki jo država financira ali sofinancira iz državnega proračuna. Mreža ni bila zasnovana kot dinamični model z možnostjo prerazporejanja posameznih muzejev v mreži. Takšna bi postala, če bi se uvedel sistem akreditacije, ki se vzpostavi na približno enakih izhodiščih in se nato v smiselnih intervalih preverja.

Tega je preko pogojev za vpis v razvid muzejev in pridobitve pooblastil za izvajanje državne javne službe uvedel aktualni **Zakon o varstvu kulturne dediščine - ZVKD-1** sprejet 2008. Problem je, da je z zakonom prenehala veljati muzejska mreža s čemer so območja in področja delovanja muzejev izgubila pomen, s tem pa je izginil tudi temeljni cilj zagotavljanja uravnoveženega varstva kulturne dediščine na celotnem nacionalnem ozemlju.

Ob tem je zanimivo, da je bilo izhodišče za del zakona, ki se tiče muzejev, gradivo z naslovom **Organizacija muzejske mreže**. Gradivo je temeljilo na ponovnem definiranju premične kulturne dediščine in na novo določenem opravljanju muzejske dejavnosti. Problem gradiva pa je bil, da se je sicer ves čas sklicevalo na Icomov kodeks poklicne etike v muzejih, vendar je želelo muzeje v bistvu urediti po podobnem vzorcu kot zavode za varstvo nepremične dediščine. Muzejsko dejavnost je ločilo na primarno in sekundarno pri čemer je primarna: evidentiranje, zbiranje, dokumentiranje in varovanje, sekundarna pa raziskovanje, prezentiranje, izobraževanje in komuniciranje. S to delitvijo se je želelo definirati primarno dejavnost kot tisto, ki jo bo kot javno službo muzejev v muzejski mreži, tudi v prihodnje financirala država, glede sekundarne dejavnosti pa naj bi se muzeji znašli kakor pač vedo: preko prodaje storitev, projektnih razpisov, sponzorstev... Toda delitev je bila že v izhodišču napačna, kajti brez osnovnega raziskovanja ni dokumentacije in brez razstav, pedagoških in drugih interaktivnih programov, ki nagovarjajo javnost ni muzeja - je samo dokumentacijski center in depo. Viri financiranja muzejev, predvsem tistih, ki niso nacionalni so že zdaj zelo različni in bodo še bolj toda takšna delitev dela je bila skregana z vsemi definicijami muzeja.

Novost zakona je uvedba **Službe za premično dediščino in muzeje**. Vendar je zakonodajalec v določanju njenih nalog prišel v konflikt s tistim, kar so na strokovnem in muzeološkem področju matične naloge nacionalnih muzejev. To pa zato, ker službe že v začetku ni želel vzpostaviti kot dejanske profesionalne matične službe znotraj Narodnega muzeja Slovenije, po vzoru podobne za knjižnice v NUK, službe ki bi delovala na določanju parametrov za enotne standarde, spremljanju letih, na izvajanju dopolnilnega izobraževanja, izdelavi analiz, koordinaciji registra kulturne dediščine... ampak jo je postavil med muzej, kjer deluje in Ministrstvo za kulturo s pooblastili, ki presegajo njen status.

Skupnost muzejev Slovenije je od 2006 aktivno sodelovala v razpravah o gradivu za zakon in o predlogu ZVKD- 1 ter opozarjala na pogubne učinke zakona na nekaterih področjih, kakor njegove pomanjkljivosti na drugih, čeprav gre za izjemno obsežen in kompleksen zakon. Splošen vtis je, da je zakon v želji, da bi celotno področje kulturne dediščine (brez arhivov in knjižnic) reguliral kar se da poenoteno, v bistvu nejasen saj pušča možnost za različne rešitve, če bi se za te pokazala potreba. Nekatero določbo iz uvodnih členov, ki določajo vzpostavitev in pogoje varovanja se spreminjajo v tistih členih, ki določajo sistem registriranja in delovanja muzejev. Dediščina se deli na vse možne načine (registrirana, razglašena, nacionalno bogastvo, spomenik državnega in lokalnega pomena, inventarizirana, evidentirana...) iz česar izhaja status njenega varovanja. Pojmi se prepletajo: nekateri so v definiciji in v nadaljevanju spremenijo pomen, drugih v definiciji ni, pa jih zakon navaja, tretjih-tistih, ki jih poznamo v muzejski dejavnosti,- pa sploh ni.

Kljub aktivnemu sodelovanju v razpravi je bila med članstvom Skupnosti muzejev Slovenije, enako kot med članstvom drugih dveh slovenskih muzejskih organizacij, vedno v ospredju podpora samostojnemu muzejskemu zakonu, ki se ga pa nikakor ni moglo pripeljati skozi razpravo in v zakonodajne postopke. V zadnjih dvajsetih letih je bilo pripravljenih več dispozicij različnih zakonskih predlogov, ki so v pretežnem delu končali bodisi v arhivih muzejskih organizacij bodisi Ministrstva za kulturo. Vzrok so bila lobiranja med zagovorniki enotnega reguliranja nepremične in premične kulturne dediščine, po novem tudi nesnovne kulturne dediščine in posebej arheologije ter zagovorniki misli, da kompleksne dejavnosti: knjižnice, arhivi, zavodi za varstvo kulturne dediščine in muzeji potrebujejo samostojne zakone. Pri čemer vsi skrbijo za neko vrsto kulturne dediščine po načelih svoje stroke in delujejo v skladu s tistim kar po svoji zasnovi so. Pa vendar imajo knjižnice in

arhivi svoje zakone, kar jih umešča v prostor kot dejavnost in kot stroko. Očitno je, da so v teh razpravah in lobiranjih vedno ali vsaj od 1981 zmagovali zagovorniki prvega načina. Muzeji so - s svojo kompleksno dejavnostjo, ki se odvija med zbiranjem, raziskovanjem, varovanjem in različnimi oblikami komuniciranja z javnostmi, tudi različnimi ustanovitelji - pri tem vedno vlekli krajši konec.

Predlog Zakona o muzejih je nastal iz spoznanj in ugotovitev do katerih so pripeljale dolgoletne izkušnje z zakonodajo, razvoj muzejske dejavnosti in muzeologije ter dejansko stanje muzejev in javne službe muzejev v državi. Kratek in pregleden predlog zakona, ki pozna le dva tipa kulturne dediščine, premično kulturno dediščino, ki ima status spomenika ali ga nima, pozna le dve vrsti muzejev, ki izvajajo javno službo ali ne, javna služba pa se izvaja skozi mrežo muzejev kot matična služba na celotnem ozemlju države.

Predlog zakona v kratkih členih ureja pogoje in način opravljanja muzejske dejavnosti, organiziranost in način dela muzejev, delo z muzejskim gradivom in muzejsko stroko. Zakon ureja tudi javno službo muzejev, register premične in nesnovne dediščine in naloge Slovenskega muzejskega sveta, kot strokovnega posvetovalnega telesa, ki ga ustanovi vlada.

Pogoji izvoza, iznosa, uvoza in vnosa ter trgovanja s kulturno dediščino so enako kot nadzor in kazenske določbe povzeti po ZVKD-1.

Natančno opredeljevanje posameznih področij zakon prepušča podzakonskim predpisom, pri čemer ponovno vzpostavlja mrežo muzejev. Poleg predloga zakona je skupina pripravila tudi predlog uredbe o mreži muzejev v Republiki Sloveniji, sekcija dokumentalistov pri Skupnosti muzejev Slovenije pa tudi predlog pravilnika o inventarizaciji in vodenju inventarne knjige.

Pomanjkljivost ZVKD-1 je, da je z njim prenehala veljati vrsta pomembnih predpisov, ni pa nikjer predvidel novih, ki bi jih nadomestili. V obravnavo predlagamo samostojni zakon, ki enakovredno drugim sorodnim dejavnostim ureja področje varovanja premične in nesnovne dediščine ter delovanje muzejev skupaj z dvema pomembnima podzakonskima predpisoma. Temu ustrezno predlagamo dopolnitev oz. spremembo ZVKD-1.

Cilj Zakona o muzejih je vzpostavitev takega sistema, ki bo omogočal celovito ohranjanje in varovanje premične in nesnovne kulturne dediščine v okviru mreže muzejev, ki bo pokrila celotno območje Republike Slovenije in odpraviti ključne težave, ki jih prinesel ZVKD-1 prav na področju muzejske dejavnosti.

Dodatne finančne posledice za delovanje sistema na področju muzejske dejavnosti na podlagi novega zakona niso predvidene.

ZAKON O MUZEJIH

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(namen zakona)

(1) S tem zakonom se urejajo pogoji in način opravljanja muzejske dejavnosti, organiziranost in način dela muzejev ter delo z muzejskim gradivom.

(2) Zakon ureja izvajanje javne službe na področju muzejske dejavnosti, tako da določa:

- ustanovitev, dejavnost, strokovno usposabljanje in izobraževanje, financiranje in nadzor muzejev, ki se financirajo iz javnih sredstev,
- javno službo muzejev,
- državni register premične in nesnovne kulturne dediščine in
- naloge Slovenskega muzejskega sveta.

2. člen

(pomen izrazov)

Posamezni izrazi uporabljeni v tem zakonu imajo naslednji pomen:

1. *»akcesija«* je način, s katerim muzej pridobiva premično kulturno dediščino in jo vključuje v svoje zbirke;
2. *»arhiv arheološkega najdišča«* je arhiv arheološke raziskave posameznega arheološkega najdišča z vsemi arheološkimi najdbami, vzorci in materiali ter vso prostorsko vizualno-grafično in pisno dokumentacijo, ki spremlja arheološko raziskavo in poizkopavalno obdelavo in ki mora biti trajno hranjen kot zbirka na način, ki omogoča dostop strokovni in širši javnosti.
3. *»dokumentiranje«* je zbiranje, urejanje in hranjenje podatkov o dediščini, njenih vrednotah, stanju, lokaciji in drugih dejstvih, pomembnih za izvajanje varstva;
4. *»evidentiranje«* je način s katerim muzej dokumentira premično in nesnovno kulturno dediščino, ki se ne nahaja v muzeju;
5. *»inventarna knjiga«* predmetov kulturne dediščine je obvezna, temeljna, redno dopolnjevana in trajna evidenca za vsako zbirko premične kulturne dediščine v Republiki Sloveniji, iz katere je razviden celoten fond z osnovnimi podatki premične kulturne dediščine.
6. *»iznos«* je fizični prenos premične kulturne dediščine iz Republike Slovenije v drugo državo članico Evropske unije ali v državo članico Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru;
7. *»izvoz«* je fizični prenos premične kulturne dediščine iz Republike Slovenije kot dela carinskega območja Skupnosti v tretjo državo, ki ni članica Evropske unije ali Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru;

8. »javna služba« muzejev obsega evidentiranje, zbiranje, dokumentiranje, vrednotenje, interpretiranje in raziskovanje premične in nesnovne kulturne dediščine, ohranjanje kulturne dediščine ter preprečevanje škodljivih vplivov nanjo, upravljanje kulturne dediščine, omogočanje dostopa do kulturne dediščine ali do informacij o njej, njeno predstavljanje javnosti in razvijanje zavesti o njej. V Republiki Sloveniji izvajajo javno službo muzejev muzeji povezani v mreži muzejev;
9. »kulturna dediščina« je vsak predmet ali koncept z estetsko, zgodovinsko, znanstveno ali duhovno pomembnostjo
10. »kulturni spomenik« je muzealija vpisana v inventarno knjigo muzeja, ki izvaja javno službo muzejev v mreži muzejev ali kulturna dediščina, ki je razglašena za spomenik s sklepom pristojnega ministra;
11. »mreža muzejev« je oblika povezovanja muzejev, ki izvajajo javno službo na področju varstva premične in nesnovne kulturne dediščine tako, da s svojo dejavnostjo zagotavljajo pokritost celotnega območja Republike Slovenije;
12. »muzealija« je muzejski predmet, ki je vpisan v inventarno knjigo muzeja;
13. »muzej« je stalna organizacija v službi družbe in njenega razvoja, ki je odprta za javnost. Muzej evidentira, zbira, hrani, upravlja, ohranja, dokumentira, raziskuje/preučuje, interpretira in razstavlja premično in nesnovno kulturno dediščino ter posreduje podatke o njej z namenom razvijati zavest o njenem pomenu, širi vedenje o njenih vrednotah, spodbuja ohranjanje kulturne dediščine v izvirnem okolju, kot kvalitete življenja, in omogoča uživanje ob njej;
14. »muzejska dokumentacija« je zbirka podatkov in dokumentov na osnovi katerih muzej evidentira premično in nesnovno kulturno dediščino, pridobiva premično kulturno dediščino in jo vključuje v svoje zbirke; je zbirka podatkov o kulturni dediščini, njenih vrednotah, stanju, lokaciji in drugih dejstvih, pomembnih za izvajanje varstva.
15. »muzejsko gradivo« so opredmeteni viri in dokazi iz narave, človeške zgodovine in kulture ne glede na njegov izvor, razvoj in ohranjenost in s tem povezane kulturne dobrine, kot so prakse, predstavitve, izrazi, znanja, veščine, in z njimi povezane premičnine ter kulturni prostori, katerih varstvo in ohranjanje sta v javnem interesu zaradi njihove kulturne, estetske, znanstvene in splošne vrednosti, ki jo ima za človeštvo;
16. »nesnovna kulturna dediščina« so nesnovne dobrine z dokumentacijo, kot so prakse, predstavitve, izrazi, znanja, veščine, in z njimi povezane premičnine in kulturni prostori (kjer se ta dediščina predstavlja ali izraža), ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prenašajo iz roda v rod in jih nenehno poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino;
17. »premična kulturna dediščina« so predmeti ali zbirke predmetov z dokumentacijo, ki imajo vrednote kulturne dediščine;
18. »register kulturne dediščine« je osrednja zbirka podatkov o kulturni dediščini, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino ;
19. »Slovenski muzejski svet« je strokovno posvetovalno telo za izvajanje strokovnih muzeoloških in drugih nalog muzejske dejavnosti določenih s tem zakonom;
20. »uvoz« je fizični prenos premične kulturne dediščine iz tretje države, ki ni članica Evropske unije ali Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru v Republiko Slovenijo;

21. »varovanje« je takšno odgovorno ravnanje s kulturno dediščino, ki zagotavlja njen obstoj in vrednote, njeno vzdrževanje in obnovo ter uporabo v strokovne, izobraževalne in raziskovalne namene;
22. »vnos« je fizični prenos premične dediščine iz države članice Evropske unije ali države članice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru v Republiko Slovenijo;
23. »zbirka« je skupina predmetov z dokumentacijo s sorodnimi vrednotami dediščine, ki jo lahko povezuje skupen vsebinski, zgodovinski, kulturni, izvorni ali prostorski kontekst.

II. MUZEJI

3. člen

(muzej)

Muzej je stalna organizacija v službi družbe in njenega razvoja, ki je odprta za javnost. Muzej evidentira, zbira, hrani, upravlja, ohranja, dokumentira, raziskuje/preučuje, interpretira in razstavlja premično in nesnovno kulturno dediščino ter posreduje podatke o njej z namenom razvijati zavest o njenem pomenu, širi vedenje o njenih vrednotah, spodbuja ohranjanje kulturne dediščine v izvirnem okolju, kot kvalitete življenja in omogoča uživanje ob njej.

4. člen

(ustanovitev muzejev)

(1) Muzeji, ter muzeji, galerije in zbirke znotraj ustanov in drugih pravnih oseb, se lahko ustanovijo če imajo:

- muzejsko gradivo in muzejsko dokumentacijo;
- strokovno osebje;
- prostore, opremo in sredstva za delo;
- zagotavljajo javno dostopnost do muzejskega gradiva in muzejske dokumentacije.

(2) Izpolnjevanje pogojev za izvajanje javne službe muzejev, ugotovi minister pristojen za kulturo po predhodnem mnenju Slovenskega muzejskega sveta.

5. člen

(vrste muzejev)

(1) Muzeji so javni in zasebni.

(2) Javne muzeje ustanovijo država ali lokalne skupnosti.

6. člen

(organiziranost in upravljanje)

Javni muzeji so organizirani in delujejo v skladu z Zakonom, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi.

7. člen

(sredstva za delovanje)

(1) Sredstva za delovanje muzejev zagotavljajo ustanovitelji, za izvajanje javne službe pa država.

(2) Muzeji lahko pridobivajo sredstva tudi na druge načine v skladu z zakonodajo in njihovimi ustanovitvenimi akti.

8. člen

(strokovno osebje v muzejih)

(1) Strokovno osebje v muzejih sestavljajo muzejski delavci, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje muzejske dejavnosti.

(2) Osnovna strokovna muzejska poklica sta: kustos in restavrator/konservator.

(3) Za pridobitev poklica iz prejšnjega odstavka je potrebno opraviti strokovni izpit. Minister pristojen za kulturo, določi vsebino in način izvajanja strokovnih izpitov ter pridobivanja nazivov na področju delovanja muzejev. (podzakonski predpis)

(4) Strokovna dela lahko opravljajo tudi delavci drugih strok, odvisno od potreb muzeja, strokovni izpit pa je potrebno opraviti, če je ta zahtevan, na področju delovanja muzejev ali na svojih delovnih področjih.

(5) Strokovno osebje je pri svojem delu zavezano obstoječim mednarodnim in nacionalnim zakonodajnim predpisom, načelom primarnih muzejskih strok in muzeologije ter poklicne etike.

(6) V strokovno delo se lahko vključujejo tudi prostovoljci

9. člen

(razvid muzejev)

(1) Razvid muzejev je javna listina, v katero se vpisujejo muzeji, ki izpolnjujejo osnovne prostorske, finančne in kadrovske zahteve za hranjenje muzejskega gradiva in njegovega varstva.

(2) Razvid muzejev vodi ministrstvo, pristojno za kulturo, ki vpisuje muzeje v razvid po upravnem postopku.

(3) Predlog za vpis vloži muzej s soglasjem svojega ustanovitelja.

(4) Pogoje za varovanje in hranjenje dediščine v muzejih, vpisanih v razvid podrobneje določi minister pristojen za kulturo. (podzakonski predpis)

(5) Muzej se izbriše iz razvida muzejev na lasten predlog ali na predlog ustanovitelja, po uradni dolžnosti pa, če muzej preneha delovati ali če se ugotovi, da muzej ne izpolnjuje več pogojev za vpis.

10. člen

(mreža muzejev)

(1) Mreža muzejev je način povezovanja muzejev, ki izvajajo javno službo na področju varstva premične in nesnovne kulturne dediščine kot matično službo tako, da s svojo dejavnostjo zagotavljajo varovanje dediščine celotnega območja Republike Slovenije.

(2) Javno službo izvajajo muzeji kot matično službo znotraj-mreže muzejev samostojno ali tako, da se med seboj vertikalno in horizontalno povezujejo v dveh nivojih. Državni muzeji na področjih, za katera so ustanovljeni, na celotnem območju Republike Slovenije, samostojno ali v sodelovanju z lokalnimi muzeji. Lokalni muzeji pa na področjih in območjih, za katera so ustanovljeni ter v medmuzejskem sodelovanju na lokalni in državni ravni.

(3) Delovanje mreže muzejev se določi z Uredb, ki jo sprejme Vlada Republike Slovenije.

(podzakonski predpis)

11. člen

(javna služba muzejev)

(1) Javno službo izvajajo muzeji povezani v mreži muzejev.

(2) *Javna služba* muzejev obsega evidentiranje, zbiranje, dokumentiranje, vrednotenje, interpretiranje in raziskovanje premične in nesnovne kulturne dediščine, ohranjanje kulturne dediščine ter preprečevanje škodljivih vplivov nanjo, upravljanje kulturne dediščine, omogočanje dostopa do kulturne dediščine ali do informacij o njej, njeno predstavljanje javnosti in razvijanje zavesti o njej.

(3) Natančen obseg izvajanja javne službe v določenem obdobju določa pogodba o financiranju v skladu z zakonom, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi.

(4) Ministrstvo pristojno za kulturo redno preverja izvajanje javne službe znotraj mreže muzejev.

(5) Muzeji, ki opravljajo javno službo, morajo biti vpisani v razvid muzejev.

12. člen

(matična služba)

(1) Matična služba je organizirana oblika strokovnega muzeološkega delovanja in sodelovanja muzejev znotraj mreže muzejev, ki se izvaja kot javna služba in jo izvajajo matični muzeji.

(2) Matična služba zajema pripravo in izvajanje letnih, srednjeročnih in dolgoročnih programov varovanja premične in nesnovne kulturne dediščine, strokovno muzeološko pomoč na področju muzejske dejavnosti in posameznih strokovnih področij pri evidentiranju, dokumentiranju, proučevanju/ raziskovanju, varovanju, ohranjanju, hranjenju in predstavljanju premične in nesnovne kulturne dediščine, razvijanje muzejske stroke ter usklajevanje dela znotraj mreže muzejev.

(3) Določanje statusa matičnega muzeja znotraj posameznega muzejskega območja je odvisno od vrste in pomembnosti muzejskega gradiva in muzejske dokumentacije, s katero muzej razpolaga, od

strokovne usposobljenosti osebja, uspešnosti pri izvajanju programov, kvalitete dela v družbenem okolju ter opreme muzeja. Matični muzej na muzejskem območju za posamezno strokovno področje določi minister pristojen za kulturo na predlog Slovenskega muzejskega sveta, potrdi pa vlada Republike Slovenije.

(4) Ministrstvo pristojno za kulturo redno preverja izvajanje matične službe.

13. člen

(financiranje javne službe)

(1) Muzeji, ki izvajajo javno službo pridobivajo sredstva za delo iz javnih sredstev, plačil uporabnikov za storitve javne službe, prodajo blaga in storitev na trgu in drugih virov v skladu z veljavno zakonodajo in aktom o ustanovitvi.

(2) Sredstva za izvajanje dejavnosti javne službe muzejev v mreži muzejev zagotavljajo država in lokalne skupnosti na osnovi programa dela in finančnega načrta posameznega muzeja, ki so določene v odločbi o financiranju za državne muzeje ali tripartitni pogodbi za druge muzeje v mreži. Odločbo sprejme minister pristojen za kulturo, tripartitno pogodbo pa sklenejo ministrstvo pristojno za kulturo, lokalna skupnost - ustanoviteljica muzeja - in muzej.

(3) Muzeji, ki niso v mreži muzejev, vendar so vpisani v razvid muzejev, lahko pridobivajo državna sredstva na podlagi javnih razpisov.

14. člen

(standardi in strokovna priporočila)

(1) Muzeji delujejo in se razvijajo v skladu s predpisi, standardi in strokovnimi priporočili, ki se nanašajo na pogoje varovanja in hranjenja premične in nesnovne dediščine ter organiziranost in delovanje muzejske javne službe.

(2) Predpise, standarde in strokovna priporočila sprejme minister pristojen za kulturo na predlog Slovenskega muzejskega sveta.

15. člen

(Slovenski muzejski svet)

(1) Za odločanje o strokovnih zadevah na področju muzejske dejavnosti, organiziranja in delovanja muzejev v Republiki Sloveniji, ustanovi Vlada Republike Slovenije, na predlog ministra pristojnega za kulturo, Slovenski muzejski svet (v nadaljevanju: Svet), kot strokovno posvetovalno telo.

(2) Predsednik in člani Sveta so priznani strokovnjaki s področja muzejske dejavnosti, ki jih imenuje Vlada Republike Slovenije za dobo 5 let in so lahko ponovno imenovani. Za posamezna področja svojega delovanja lahko Svet oblikuje komisije, ekspertne skupine in druga delovna telesa.

(3) Organizacija in način delovanja Sveta se uredita v poslovniku, ki ga sprejme Svet z večino glasov. Administrativna in tehnična dela za svet opravlja ministrstvo pristojno za kulturo.

16. člen

(sestava Sveta)

Svet je sestavljen iz 5 članov, ki jih imenuje vlada, in sicer:

- dva člana, na predlog ministrstva pristojnega za kulturo
- dva člana, na predlog Skupnosti muzejev Slovenije
- enega člana, na predlog Slovenskega muzejskega društva

17. člen

(delovanje Sveta)

(1) Naloge Sveta so:

- spremljanje in nadziranje izvajanja javne službe v okviru mreže muzejev na podlagi analize izvajanja programov varovanja premične in nesnovne kulturne dediščine,
- dajanje predlogov za izvajanje javne službe,
- predlaganje sprememb in dopolnitev mreže muzejev,
- dajanje pobud za rešitve odprtih vprašanj,
- predlaganje ustreznih ukrepov pri inšpekcijskih ugotovitvah,
- predlaganje sprememb in dopolnitev zakonov in drugih predpisov s področja delovanja muzejev,
- predlaganje strategij razvoja muzejske dejavnosti ter letnih in srednjeročnih usmeritev,
- naloge, ki mu jih zaupa minister pristojen za kulturo.

(2) Sredstva za delovanje Sveta zagotavlja ministrstvo pristojno za kulturo.

18. člen

(povezovanje muzejev)

(1) Muzeji se lahko povezujejo v Skupnost muzejev Slovenije, ki je usklajevalno telo in predstavlja ter zastopa njihove interese kot nevladna organizacija, ki deluje na področju kulturne dediščine v javnem interesu.

(2) Muzeji se lahko povezujejo tudi v mednarodne organizacije v skladu s svojim poslanstvom.

19. člen

(konec delovanja muzejev)

(1) Muzeji prenehajo delovati v skladu z ustanovitvenim aktom.

(2) Sklep o prenehanju delovanja in statusnih spremembah muzejev v mreži muzejev se lahko sprejme v skladu s predlogom ustanovitelja in s soglasjem ministra pristojnega za kulturo, po pridobitvi predhodnega mnenja Sveta.

(3) Sklep o prenehanju delovanja in statusnih spremembah muzeja mora vsebovati odločbo o varovanju in premestitvi muzejskega gradiva in muzejske dokumentacije na podlagi predhodnega mnenja Sveta.

III. DEJAVNOST MUZEJEV

20. člen

(dejavnost muzejev)

(1) Dejavnost muzejev opravljajo muzeji samostojno ali kot muzeji, galerije in zbirke znotraj drugih pravnih oseb.

(2) Dejavnost muzejev po tem zakonu lahko opravljajo fizične in pravne osebe, ki imajo muzejsko gradivo z dokumentacijo.

(3) Dejavnost muzejev ne morejo opravljati fizične in pravne osebe, ki razpolagajo samo z gradivom izposojenim s potrdilom o prevzemu ali s pogodbo o izposoji.

21. člen

(dejavnost muzejev kot javna služba)

(1) Dejavnost muzejev kot javna služba je:

- evidentiranje, zbiranje, proučevanje/raziskovanje, dokumentiranje, vrednotenje, varovanje, ohranjanje, hranjenje, interpretiranje in predstavljanje muzejskega gradiva,

- zagotavljanje dostopa do muzejskega gradiva,

- sodelovanje med muzeji in drugimi sorodnimi ustanovami v Republiki Sloveniji in tujini z namenom širjenja vseh znanj o kulturni dediščini;

- skrb za register premične in nesnovne kulturne dediščine z dokumentacijo

(2) Dejavnost muzejev, kot javno službo urejata predpis iz 9. člena tega zakona (odstavek 4) in predpis iz 10. člena tega zakona (odstavek 3) (podzakonski predpis)

(3) Dejavnost muzejev kot javno službo izvajajo na podlagi koncesije tudi druge fizične in pravne osebe. Njen obseg se določi s programom dela in finančnim načrtom oziroma s koncesijsko pogodbo.

(4) Koncesija se podeli pod pogojem, da varovanja ni mogoče zagotoviti z obstoječo mrežo muzejev.

22. člen

(muzejsko gradivo)

(1) Muzejsko gradivo so opredmeteni viri in dokazi iz narave, človeške zgodovine in kulture ne glede na njegov izvor, razvoj in ohranjenost in s tem povezane kulturne dobrine, kot so prakse, predstavitve, izrazi, znanja, veščine, in z njimi povezane premičnine in kulturni prostori, katerih

varstvo in ohranjanje sta v javnem interesu zaradi njihove kulturne, estetske, znanstvene in splošne vrednosti, ki jo ima za človeštvo

(2) Muzejski predmeti postanejo z vpisom v inventarno knjigo muzeja muzealije.

(3) Muzealije, s katerimi upravljajo muzeji, ki v mreži muzejev izvajajo javno službo, so kulturni spomeniki.

(4) Deli premične kulturne dediščine v drugih muzejih in pravnih ali fizičnih osebah lahko postanejo kulturni spomeniki z razglasitvijo.

(5) Predlog za razglasitev posreduje ministrstvu pristojnemu za kulturo, s soglasjem lastnika, pristojni muzej v mreži muzejev, ki je muzejsko gradivo oziroma zbirko evidentiral. Kulturni spomenik razglasi minister pristojen za kulturo

23. člen

(pridobivanje muzejskega gradiva)

(1) Muzejsko gradivo pridobivajo muzeji na osnovi proučevanja, zbiranja na terenu, raziskovanja, predhodnega arheološkega raziskovanja, daril, volil, prevzemov in odkupov.

(2) Muzeji v mreži muzejev imajo predkupno pravico nad muzealijami, ki imajo status kulturnega spomenika.

(3) Muzej mora pri pridobivanju premične kulturne dediščine preveriti njen izvor. Vsak sum o nezakonitem izvoru mora muzej oz. pristojni strokovni delavec sporočiti inšpektorju pristojnemu za kulturno dediščino.

24. člen

(muzejska zbirka)

(1) Muzejska zbirka je zaokrožena enota muzejskega gradiva s sorodnimi vrednotami kulturne dediščine, ki jo lahko povezuje skupen vsebinski, zgodovinski, kulturni, izvorni ali prostorski kontekst.

(2) Muzejska zbirka se oblikuje v skladu z zbiralno politiko muzeja. Status muzejske zbirke pridobi z vpisom v inventarno knjigo muzeja. Muzejska zbirka vpisana v inventarno knjigo muzeja, ki v mreži muzejev izvaja javno službo je kulturni spomenik.

(3) Muzejska zbirka lahko nastane in se hrani tudi pri drugih pravnih ali fizičnih osebah, ki niso muzeji. Status muzejske zbirke dobi, ko je evidentirana pri enem od muzejev v mreži muzejev.

(4) Muzejska zbirka, ki se hrani pri drugi pravni ali fizični osebi, ki ni muzej ali v muzeju, ki ni v mreži muzejev, lahko postane kulturni spomenik z razglasitvijo.

25. člen

(muzejsko gradivo, ki je del nepremičnega spomenika)

(1) Premično kulturno dediščino, ki je sestavni del nepremičnih kulturnih spomenikov, evidentira pristojni muzej v mreži muzejev, kot muzejsko gradivo, in je zadolžen za stalen nadzor nad njim.

(2) Arhiv arheološkega najdišča se preda muzeju, ki je naveden v kulturno-varstvenem soglasju za raziskavo in odstranitev dediščine, najkasneje 5 let po zaključenih arheoloških raziskavah. Celotni ali originalni arhiv arheološkega najdišča mora biti do predaje muzeju hranjen v skladu s predpisom iz 9. člena tega zakona (odstavek 4) (podzakonski predpis)

(3) Poročilo o izvedeni raziskavi mora biti po končanju del ali najmanj enkrat letno posredovano muzeju navedenemu v soglasju.

26. člen

(muzejska dokumentacija)

(1) Muzejska dokumentacija je zbirka podatkov in dokumentov na osnovi katerih muzej evidentira premično in nesnovno kulturno dediščino, pridobiva premično kulturno dediščino in jo vključuje v svoje zbirke; je zbirka podatkov o kulturni dediščini, njenih vrednotah, stanju, lokaciji in drugih dejstvih, pomembnih za izvajanje varstva.

(2) Muzejska dokumentacija obsega *evidenco* premične in nesnovne kulturne dediščine, ki se ne nahaja v muzeju, *akcesijo* premične kulturne dediščine, ki predstavlja zbirko podatkov o gradivu v muzeju in *inventarno knjigo*. Z vpisom v inventarno knjigo predmeti premične in nesnovne kulturne dediščine postanejo muzealije.

(3) Muzeji, ki v mreži muzejev izvajajo javno službo morajo dokumentirati muzejsko gradivo v digitalnem muzejskem dokumentacijskem sistemu.

(4) Postopek inventarizacije in vodenje inventarne knjige predpiše minister pristojen za kulturo. (podzakonski predpis)

27. člen

(izločanje kulturnih spomenikov)

(1) Muzej v mreži muzejev izloča muzealije iz inventarne knjige muzeja na predlog pristojnega kustosa s soglasjem strokovne komisije, ki jo imenuje direktor.

(2) Kulturna dediščina, ki je razglašena za spomenik, se izloči s sklepom ministra pristojnega za kulturo po predhodnem soglasju pristojnega muzeja v mreži muzejev.

28. člen

(izvoz/iznos in uvoz/vnos muzejskega gradiva)

(1) Trajni, to je časovno neomejeni, iznos ali izvoz muzealij ali premične dediščine s statusom spomenika je prepovedan.

(2) Začasni iznos ali izvoz muzealij ali premične dediščine s statusom spomenika se dovoli za največ eno leto od datuma prehoda državne meje, z možnostjo podaljšanja za največ pet let.

(3) Ministrstvo pristojno za kulturo lahko na osnovi pogodbe o dolgotrajni izposoji med institucijami, dovoli iznos ali izvoz za daljše časovno obdobje, ki je skupaj s pogoji, navedeno v pogodbi in v dovoljenju.

(4) Ministrstvo pristojno za kulturo lahko dovoljenje za iznos ali izvoz začasno prekliče, če obstaja sum zlorabe dovoljenja. Začasni preklic velja do ugotovitve dejanskega stanja, vendar najdlje tri mesece. V

času začasnega preklica iznos ali izvoz ni mogoč, že izneseno dediščino pa je treba vrniti v Republiko Slovenijo. Če se ugotovi zloraba dovoljenja za iznos ali izvoz, se takšno dovoljenje prekliče.

(5) Ministrstvo pristojno za kulturo vodi evidenco o izdanih dovoljenjih za iznos in izvoz in o iznosih in izvozi, opravljenih na njihovi podlagi.

(6) Način izdaje dovoljenja za iznos in izvoz ter vodenje evidence predpiše minister pristojen za kulturo. (podzakonski predpis)

(7) Dediščino je dovoljeno vnašati oziroma uvažati v Republiko Slovenijo. Če država izvora predpisuje izvozno dovoljenje oziroma dovoljenje za iznos, je pri vnosu oziroma uvozu obvezna predložitev takega dovoljenja.

29. člen

(trgovanje s premično dediščino)

(1) Trговец mora voditi evidenco nabave in prodaje ter drugih poslov z dediščino. Namen evidence je zagotovitev sledljivosti prodaje dediščine zaradi preprečevanja protipravnih dejanj v zvezi z njo.

(2) V evidenco iz prejšnjega odstavka se vpisujejo podatki o izvoru dediščine, opis in prodajna cena ter podatki o lastniku ali posestniku in kupcu dediščine. Prodajalec mora seznaniti kupca z možnostjo omejitve iznosa oziroma izvoza.

(3) Kot podatki o lastniku in kupcu v evidenci prodaje iz prejšnjega odstavka se štejejo podjetje ter sedež, če gre za pravno osebo, oziroma osebno ime in naslov prebivališče, kadar gre za fizično osebo.

(4) Trговец mora pri trgovanju z premično dediščino preveriti njen izvor in avtentičnost.

30. člen

(vračanje protipravno odstranjenih predmetov premične dediščine)

(1) Država skrbi za vračanje predmetov premične dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz Republike Slovenije. Ministrstvo pristojno za kulturo koordinira vračanje predmetov, ki so bili protipravno odstranjeni iz druge države in vneseni v Republiko Slovenijo, v skladu z mednarodnimi pogodbami, katerih podpisnica je Republika Slovenija.

(2) Pri odločanju o tem kaj se šteje kot protipravno odstranjeni predmeti premične dediščine se uporabljajo določila predpisa, ki ga določi minister pristojen za kulturo. (podzakonski predpis)

31. člen

(register premične in nesnovne kulturne dediščine)

(1) Register premične kulturne dediščine je osrednja zbirka podatkov o premični kulturni dediščini, ki jo vodi INDOK center pri ministrstvu, pristojnem za kulturo. Muzeji, ki v mreži muzejev izvajajo javno službo, morajo dokumentirati muzejsko gradivo v digitalnem muzejskem dokumentacijskem sistemu, iz katerega posredujejo podatke v register premične kulturne dediščine.

(2) Register nesnovne kulturne dediščine je osrednja zbirka podatkov o nesnovni dediščini, ki jo vodi INDOK center pri ministrstvu, pristojnem za kulturo. Muzeji, ki v mreži muzejev izvajajo javno službo morajo dokumentirati nesnovno dediščino na območju in področjih svojega delovanja. Podatke posredujejo v register nesnovne dediščine.

(3) Minister pristojen za kulturo predpiše način delovanja registra premične in nesnovne kulturne dediščine. (podzakonski predpis)

IV. NADZOR

32. člen

(nadzor)

(1) Nadzor nad izvajanjem državne javne službe muzejev izvaja ministrstvo pristojno za kulturo.

(2) Kadar ministrstvo ugotovi, da izvajalec ne opravlja državne javne službe v skladu s standardi muzejske stroke, predpisi ali odločitvijo ministrstva, mu odredi potrebne ukrepe in roke za izvedbo, da se odpravi pomanjkljivosti in nepravilnosti.

(3) Če po izteku roka pomanjkljivosti ali nepravilnosti niso odpravljene, je to lahko razlog za razrešitev poslovodnega organa, organa upravljanja izvajalca državne javne službe ali za izločitev iz mreže muzejev .

(4) V dvomu, ali je konkretna naloga del izvajanja državne javne službe in v sporih med izvajalci državne javne službe, o pristojnosti odloči minister pristojen za kulturo. po posvetovanju s Svetom.

33. člen

(inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in podrejenih podzakonskih aktov izvajajo inšpektorji ministrstva pristojni za muzejsko dejavnost .

(2) Nadzor obsega:

- redni nadzor, ki poteka najmanj vsako peto leto;
- izredni nadzor, ki se izvaja na predlog ustanovitelja, financerja in drugih pravnih ali fizičnih oseb;
- ponovni nadzor po poteku roka določenega za odpravo kršitev ter izvršitev določenih ukrepov in nalog.

(3) Inšpektor je dolžan predlagatelja oz. pobudnika nadzora obvestiti o dejanjih, ki jih je opravil.

34. člen

(pooblastila inšpektorja)

Inšpektor ima poleg pooblastil iz zakona še naslednja pooblastila:

- pregledovati premično kulturno dediščino, inventarne muzejske knjige in listine v zvezi s prometom premične kulturne dediščine, preverjati posege v dediščino in ukrepe za njeno varstvo v primeru oboroženega spopada in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;

- pregledovati in zahtevati vpogled v dokumentacijo, ki se nanaša na razglašanje kulturnih spomenikov, izdajanje upravnih odločb lastnikom ter na izvoz, iznos in na trgovanje s premično kulturno dediščino.

35. člen

(inšpekcijski ukrepi)

(1) Poleg ukrepov inšpekcijskega nadzora iz 33. člena tega zakona lahko inšpektor izvede tudi druge ukrepe:

- če ugotovi, da zaradi nepravilnega varovanja, hranjenja ali rabe premičnega kulturnega spomenika v muzeju obstaja nevarnost njegovega poškodovanja, lahko tako ravnanje prepove in odredi potrebne ukrepe za zagotovitev varstva;
- če je zaradi nepravilnega varovanja, hranjenja ali rabe premičnega kulturnega spomenika v zasebni lasti le- ta ogrožen, lahko inšpektor z odločbo začasno odvzame posest in kulturni spomenik prepusti v hrambo pristojnemu muzeju do izpolnitve pogojev za vrnitev.
- če ugotovi, da fizična ali pravna oseba uporablja podobo ali ime kulturnega spomenika brez soglasja muzeja, ki spomenik hrani ali lastnika spomenika lahko tako nadaljnjo rabo prepove. Pri tem upošteva predpise o avtorskih in sorodnih pravicah.
- če ugotovi, da trgovanje s premično kulturno dediščino poteka v nasprotju s predpisom, ki to ureja, prepove trgovanje z kulturno dediščino ter določi ukrepe, ki jih je potrebno zagotoviti za varstvo in roke za izvedbo ukrepov.

(2) Inšpektor oziroma druga pooblaščenca oseba ima pravico zaseči dokumentacijo ali predmete, ki se lahko odvzamejo v postopku o prekršku ali kadar je to potrebno zaradi zavarovanja dokazov.

(3) Zasežena dokumentacija ali predmeti iz prejšnjega odstavka se do konca inšpekcijskega postopka ali postopka o prekršku hranijo pri ministrstvu pristojnem za kulturo.

36. člen

(carinski nadzor)

(1) Carinski organi opravljajo nadzor pri uvozu in izvozu premične dediščine, pri čemer jim pristojni muzej in inšpektor zagotavljata strokovno podporo.

(2) Če carinski organ pri opravljanju nadzora utemeljeno sumi, da obravnavano blago predstavlja premično kulturno dediščino, ki se uvaža ali izvaža v nasprotju z določbami tega zakona, lahko takšno blago zadrži in o tem nemudoma obvesti pristojni muzej in inšpektorja.

(3) Pristojni muzej ali ministrstvo mora v roku desetih delovnih dni po prejemu obvestila carinskega organa podati mnenje, ali je za zadržano blago potrebno dovoljenje za uvoz ali izvoz.

(4) Če pristojni muzej ali ministrstvo ne odloči o naravi zadržanega blaga v roku iz prejšnjega odstavka, carinski organ zadržano blago prepusti v izbrano carinsko dovoljeno rabo ali uporabo.

(5) Če pristojni muzej ali ministrstvo ugotovita, da je zadržano blago kulturna dediščina, za katero je po določbah tega zakona potrebno dovoljenje za uvoz ali izvoz, nosi stroške skladiščenja in druge

stroške, ki bi utegnili nastati v zvezi z dediščino, oseba, ki je uvažala ali izvažala zadevno dediščino, oziroma oseba, za račun katere se je zadevna dediščina uvažala ali izvažala v nasprotju z določbami tega zakona.

V. KAZENSKE DOLOČBE

37. člen

(prekrški)

(1) Z denarno kaznijo v višini od 400 do 4.000 EUR se z globo kaznuje muzej ali pravna oseba znotraj katere deluje muzej, ki:

- ne vodi dokumentacije o muzejskem gradivu;
- izloči kulturni spomenik iz inventarne knjige v nasprotju z 27. členom tega zakona;
- nima dokazila o izvoru premične kulturne dediščine;
- ne izpolnjuje minimalnih strokovnih, tehničnih in prostorskih zahtev pri hranjenju in prevozu premične kulturne dediščine;
- preda/prepusti premično kulturno dediščino v upravljanje drugemu muzeju ali drugi pravni osebi, ki ne izpolnjuje minimalnih strokovnih, tehničnih in prostorskih zahtev za hranjenje;
- nima dovoljenja za izvoz ali iznos premične kulturne dediščine v skladu z 28. členom tega zakona;
- ob uvozu oziroma vnosu ne predloži dovoljenja;
- ne opravi ustreznih ukrepov ali ne zagotovi ustreznih del na podlagi ukrepa inšpektorja;

2) Z denarno kaznijo v višini od 200 do 2.000 EUR se z globo kaznuje odgovorna oseba muzeja ali pravne osebe znotraj katere deluje muzej, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka

(3) Če so dejanja 1. odstavka tega člena narejena zaradi pridobivanja materialne koristi veljajo za odgovorne osebe določila kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 55/2008 (66/2008 popr.), 39/2009, 55/2009 Odl.UD: U-I-73/09-19, 56/2011 Odl.US:U-I-262/10-18,91/2011.

38. člen

(prekrški javne službe)

(1) Z denarno kaznijo v višini od 400 do 4.000 EUR se za prekršek kaznuje muzej ali pravna oseba, znotraj katere deluje muzej, ki v muzejski mreži ali s koncesijo opravlja muzejsko dejavnost kot javno službo, vendar te službe ali dela službe ne izvaja, kot je določeno v 11., 12. in 21. členu tega zakona

(2)Z denarno kaznijo v višini od 200 do 1000 EUR se za prekršek iz 1. odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba muzeja ali pravne osebe, znotraj katere deluje muzej.

39. člen

(prekrški drugih pravnih oseb in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost)

(1)Z denarno kaznijo v višini od 400 do 10.000 EUR se za prekršek kaznuje pravna oseba ali posameznik, ki samostojno opravljajo dejavnost če:

- ne posreduje arhiva arheološkega najdišča ali poročila v skladu z 25. členom tega zakona oz. o tem pravočasno ne obvesti pristojnega muzeja;
- nima dovoljenja za iznos ali izvoz premične dediščine, ki ima status spomenika;
- ob uvozu oz. vnosu ne predloži dovoljenja v skladu z 28. členom tega zakona;
- pri hranjenju in prevozu premične kulturne dediščine, ki ima status spomenika, ali muzealije ne izpolnjuje minimalnih strokovnih, tehničnih in prostorskih zahtev iz 14. člena tega zakona.

(2)Z denarno kaznijo v višini od 400 do 8.000 EUR se za prekršek kaznuje pravna oseba ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če ne dopusti dokumentiranja in raziskovanja spomenika v skladu z 24. in 26. členom tega zakona.

VI. PREHODNE DOLOČBE

40. člen

(razvid muzejev)

Muzeji, ki so vpisani v razvid muzejev ob uveljavitvi tega zakona, ostanejo vpisani v razvid.

41. člen

(javna služba muzejev)

(1)Muzeji, ki ob uveljavitvi tega zakona izvajajo javno službo muzejev kot državni muzeji ali pooblaščenim muzeji, jo izvajajo tudi po uveljavitvi tega zakona.

(2)Ministrstvo pristojno za kulturo v roku enega leta od uveljavitve tega zakona izvajanje javne službe muzejev uskladi z mrežo muzejev.

42. člen

(Slovenski muzejski svet)

Na predlog ministra pristojnega za kulturo vlada imenuje Slovenski muzejski svet najkasneje šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.

43. člen

(dokončanje postopkov)

Inšpekcijski postopki, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona se zaključijo po določilih Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS; št. 16/2008, 123/2008, 8/2011, 30/2011m, Odl.US:U-I-297/08-19, v nadaljevanju ZVKD-1)

44. člen

(izvršilni predpisi)

Pristojni minister za kulturo izda predpise na podlagi tega zakona najkasneje v enem letu po njegovi uveljavitvi.

45. člen

(prenehanje veljavnosti predpisov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji predpisi, sprejeti na podlagi ZVKD-1:

Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 110/2008 in 32/2009);

Pravilnik o pridobivanju nazivov na področju varstva kulturne dediščine in varstva arhivskega gradiva (Uradni list RS št. 101/2008 in 47/2010);

Pravilnik o postopku izdaje dovoljenj za izvoz in iznos predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 26/2011);

Pravilnik o registru kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 66/2009);

Pravilnik o strokovnih izpitih na področju varstva kulturne dediščine in varstva arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 101/2008);

Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/2010).

(2) Predpisi iz prejšnjega odstavka se uporabljajo do uveljavitve ustreznih predpisov na podlagi tega zakona, če niso v nasprotju s tem zakonom.

(3) Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati ZVKD-1 v tistih členih, ki se nanašajo na muzeje ter premično in nesnovno dediščino.

VII. KONČNA DOLOČBA

47. člen

Zakon stopi v veljavo 15 dni po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

